Genomförandeavtal

för utbyggd depå i Högdalen

1 INLEDNING 2
1.1 Bakgrund 2
1.2 Samverkan 2
1.3 Kommande avtal mellan Parterna 2
1.4 Kommande avtal med andra parter 3
2 OMFATTNING 3
3 TIDPLAN OCH EKONOMI 3
3.1 Tidplan 3
3.2 Ekonomi 3
4 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR GENOMFÖRANDE 4
4.1 Planer och tillstånd 4
4.1.1 Järnvägsplan 4
4.1.2 Detaljplaner 4
4.1.3 Miljötillstånd 4
4.1.4 Marklov, bygglov etc. 4
4.1.5 Övriga tillstånd och anmälningar 4
4.2 Principer för markanspråk m.m. 5
4.2.1 Tillfälligt markanspråk 5
Arbetsområden och etableringsytor 5
Mark för tillfällig vistelse 7
Markundersökningar 7
4.2.2 Permanent markanspråk 7
Upplåtelseform 8
Ersättningsprincip 9
Fastighetsbildning 9
Tomträtter 10
4.2.3 Infiltrationsanläggningar, grundvattenrör m.m. 10
4.2.4 Masshantering 11
4.2.5 Träd och vegetation 11
4.2.6 Återställande 11
4.3 Övriga förutsättningar för genomförandet 12
4.3.1 Samordning mellan Parterna 12
4.3.2 Samordning med andra intressenter 13
4.3.3 Ersättningstrafik 13
4.3.4 Ledningar och andra kommunala anläggningar 13
4.3.5 Boende och verksamheter 14
4.3.6 Granskning och dokumentation 14
4.3.7 Kommunikation 14
4.3.8 Byggtrafik 15

5 VILLKOR 15
5.1.1 Avtalets giltighet 15
5.1.2 Ändringar i och tillägg till Avtalet samt Bestämmelses ogiltighet 16

Stockholms kommun nedan kallad ”**Staden**”, och Region Stockholm/AB Storstockholms Lokaltrafik, nedan kallad ”**Region Stockholm**”, gemensamt nedan kallade ”**Parterna**”, har under villkor som anges i avsnitt 5 nedan träffat följande genomförandeavtal (”**Avtalet**”) för utbyggd depå i Högdalen.

1 INLEDNING

1.1 Bakgrund

Parterna har träffat avtal om finansiering och medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan samt ökad bostadsbebyggelse i Stockholms län enligt 2013 års Stockholmsförhandling (”**Huvudavtalet**”). I enligt med Huvudavtalet och till avtalet hörande delprojektavtal (”**Delprojektavtal**”) har genomförandeavtal upprättats mellan landstinget och berörda kommuner för respektive delprojekt.

Enligt Huvudavtalet ansvarar Region Stockholm ensam för finansieringen av utbyggnad av depå och depåanslutning samt inköp av fordon. Av den anledningen, samt att depån inte varit lokaliserad vid tidpunkten för undertecknandet av huvudavtalet, har det inte tecknats ett Delprojektavtal eller genomförandeavtal för depåprojektet.

Detta Avtal reglerar mellan Parterna genomförandet av projektet Utbyggd depå i Högdalen (”**Projektet**”). Avtalet bygger på, och är underordnat, Huvudavtalet. De regleringar som återfinns i Huvudavtalet gäller således alltjämt, såvida inte annat uttryckligen har överenskommits mellan Parterna i detta Avtal.

1.2 Samverkan

För att nå Stockholmsöverenskommelsens mål om en snabb utbyggnad av tunnelbanenätet och ett kraftigt ökat bostadsbyggande krävs en fortsatt nära samverkan mellan Parterna i planerings- och utbyggnadsfasen. Samordningen är en förutsättning för att klara målen och leder till att bostäder i stationsnära lägen kan stå på plats i samband med att tunnelbanan tas i trafik vilket gynnar hållbara resmönster från start. Parterna är överens om att samverka och stödja varandra i genomförandet av projektet för att nå målen med utbyggnad av tunnelbana och ökat bostadsbyggande i enlighet med den tidplan som är satt. Detta kan ske t.ex. genom att i samförstånd hitta lösningar som möjliggör ett samutnyttjande av tunnelbanans skyddszon. För att inte försena Parternas åtaganden avseende bostadsbyggande och utbyggnad av tunnelbanan åtar sig Parterna att skyndsamt hantera frågor om skyddszonens nyttjande. Skyddszonens utbredning ska inte vara större än vad som krävs för att säkerställa den trafikala driften av tunnelbanan.

Parterna är överens om att informations-, erfarenhets- och kompetensutbyte är av central betydelse för att nå framgång. Parterna åtar sig i förhållande till varandra att lojalt och i god anda samverka för att infria Parternas avsikt vid ingående av detta Avtal.

1.3 Kommande avtal mellan Parterna

Detta avtal reglerar principer och är av övergripande karaktär. Parterna konstaterar att ytterligare och mer specifika avtal kommer att behöva tecknas för tunnelbanans utbyggnad, såsom:

1. Avtal avseende permanenta markupplåtelser i form av servitut och fastighetsbildning.
   - Utöver järnvägsplanen exempelvis tillfartsväg från Örbyleden till servicetunneln, från Hauptvägen till servicetunneln och från Saltvägen till teknikhuset vid Farstabanan.
   - Tillägg till markanvisningsavtal (daterat 2019-01-21) avseende slutligt markpris, samt Överenskommelse om exploatering gällande utökning av Blixtljuset 18 söderut, däribland marköverföring och servitut för stödkonstruktionens stag.

2. Avtal om tillfälliga markupplåtelser

3. Avtal om samordning med Stadens exploaterings- och/eller anläggningsprojekt däribland samordning med projektet Kavringen-Saltvägen i Hökarängen där Region Stockholm till exempel ska stå för merkostnaden av att Staden lägger ledningar med större täckning än normalt i GC-vägen, i Stadens pågående återställningsarbete, som ett förberedande arbete inför Region Stockholms entreprenad.

Vid behov kan även tilläggsavtal till genomförandeavtalet behöva tecknas.

1.4 Kommande avtal med andra parter

Separata avtal som behövs för genomförandet av Projektet kommer att tecknas med exempelvis fastighetsägare och ledningsägare. Separata avtal kan även behöva tecknas med huvudmän för andra närliggande projekt. Region Stockholm ansvarar som utgångspunkt för att sådana avtal kommer till stånd, dock ska Parterna vara varandra behjälpliga.

2 OMFATTNING

Projektet ska tillhandhålla den depåkapacitet som behövs för utbyggnaden enligt Stockholmsöverenskommelsen. En spårtunnel byggs mellan Högdalsdepån och grön linjes farstagren. Längs spårtunneln byggs en underjordisk uppställningshall. Högdalsdepån utökas söderut och kompletteras med nya spår och nya och utbyggda byggnader med spår för verkstad, städ, uppställning och klottersanering. En arbets- och servicetunnel byggs från Örbyleden ner till uppställningshallen under mark.

3 TIDPLAN OCH EKONOMI

3.1 Tidplan

Preliminär tidplan biläggs, **bilaga 6**. Förändringar i tidplan ska kommuniceras mellan parterna.

3.2 Ekonomi

Enligt Huvudavtalet ansvarar Region Stockholm för finansieringen av utbyggnad av depå och depåanslutning samt inköp av fordon.

Region Stockholms kostnadsansvar inkluderar, men är ej begränsat till, kostnader för planering och genomförande av Projektet och arbeten som behöver göras i Stadens anläggningar och mark med anledning av genomförandet. För det fall Staden ska bära viss kostnad anges detta i Avtalet.

Med undantag för hantering som omfattas av Stadens myndighetsutövning eller hantering av nödvändiga tillstånd eller lov ska Staden bära kostnader för egen personals deltagande enligt nedan:

- Granskning av handlingar
- Deltagande i de samordningsgrupper och arbetsmöten som Region Stockholm kallar till
- Framtagande av avtal och personals deltagande vid hantering av befintliga nyttjanderätter såsom den är beskriven under p. 4.2.1 Befintliga nyttjanderätter
- Godkännanden gällande Stadens mark i egenskap av fastighetsägare
- Deltagande vid syn. För hantering av träd och vegetation gäller punkt 4.2.5.

4 FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR GENOMFÖRANDE

4.1 Planer och tillstånd

4.1.1 Järnvägsplan

Den del av Projektet som avser anslutningsspår i tunnel mellan Högdalsdepån och Farstagrenen ska planläggas med stöd av järnvägsplan, som Region Stockholm ansvarar för att ta fram. Region Stockholm ska verka för att järnvägsplanen fastställs av Trafikverket och vinner laga kraft i enlighet med tidplan. Övriga delar av Projektet planläggs enbart med detaljplan eller ryms inom befintliga detaljplaner.

Den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som tas fram till järnvägsplanen ska uppfylla de formella kraven för såväl MKB för järnvägsplan som MKB för detaljplan. Detta eftersom MKB:n, där så är möjligt, kommer att nyttjas i de detaljplaneärenden som Projektet aktualiserar.

4.1.2 Detaljplaner

Staden ansvarar för att ta fram, ändra eller upphäva de detaljplaner och fastighetsplaner som krävs för att tunnelbanan med tillhörande anläggningar ska kunna byggas.

Region Stockholm ska svara för plankostnaderna. Planavtal/plankostnadsavtal har upprättats mellan Parterna.

Målsättningen generellt hos Parterna är att sträva efter ett stort mått av samordning mellan järnvägsplaneprocess och detaljplaneprocesser för att undvika dubbelarbete samt för att berörda fastighetsägare och andra intressenter inte ska tvingas bevaka onödigt många likartade planprocesser.

Parterna är överens om att samordnat planförfarande (eller förenklat planförfarande för planprocess som påbörjats före årsskiftet 2014/2015) ska tillämpas för detaljplaner/ändring av planer, när så är möjligt. Ett sådant samordnat planförfarande innebär följande.

- Samråd sker inom ramen för järnvägsplanen. Separat samråd för detaljplan krävs inte.
- Järnvägsplanens miljökonsekvensbeskrivning samutnyttjas genom att detaljplanerna hänvisar till den. Det behövs därmed ingen särskild miljökonsekvensbeskrivning för detaljplan.

Staden ska verka för att samtliga planer för vilka man ansvarar antas och vinner laga kraft i enlighet med tidplan.

4.1.3 Miljötillstånd

Region Stockholm ansvarar för att ansöka om tillstånd enligt miljöbalken. Region Stockholm ska verka för att erforderligt miljötillstånd erhålls i enlighet med tidplan.

4.1.4 Marklov, bygglov etc.

Region Stockholm ansvarar för att ansöka om de mark- och bygglov, eller övriga lov enligt plan- och bygglagen, som behövs för genomförandet av tunnelbaneutbyggnaden. Region Stockholm ska samråda med Staden om omfattningen av bygglovskrav för tunnelbanan. Parterna förbinder sig att – efter sådant samråd – ömsesidigt verka för att lov erhålls i huvudsaklig överensstämmelse med inlämnade ansökningshandlingar.

4.1.5 Övriga tillstånd och anmälningar

Region Stockholm ansvarar för att inhämta de tillstånd och dispenser som kan krävas för undersökningar och ingrepp i skyddade natur- eller kulturmiljöer.

Region Stockholm ansvarar även för att övriga tillstånd inhämtas såsom schaktlov, trafikanordningsplaner, polistillstånd för användande av allmän plats och dylikt.

Erforderliga tillstånd bekostas av Region Stockholm.

4.2 Principer för markanspråk m.m.

I detta avsnitt regleras principer för tillfälligt och permanent markanspråk i fastigheter som ägs eller på annat sätt förfogas över av Staden. Staden ska verka för att samma principer även ska gälla fastigheter som ägs av eller upplåtits med tomträtt till bolag majoritetsägda av Staden.

Region Stockholm ansvarar för att ta i anspråk mark, utrymme, rättigheter, anläggningar m.m. som behövs för att genomföra utbyggnaden av tunnelbanan och vidmakthålla tunnelbaneanläggningarna. Ersättningar som uppkommer i samband med markåtkomst m.m. enligt ovan finansieras av Region Stockholm.

Parterna är överens om att upprätta separata avtal för att reglera erforderliga överlåtelser/upplåtelser när lokalisering av spårtunnlar, uppgångar, schakt, arbetsområden, resenärsservice m.m. beslutats.

Mark och utrymme får inte ianspråktas innan nyttjanderättsavtal, servitut eller annan överenskommelse tecknats.

Parterna är medvetna om att överenskommelser kan behöva träffas med fastighetsägare eller tomträttshavare, som inte är part i detta avtal. Detta kan komma att påverka Projektet.

4.2.1 Tillfälligt markanspråk

Arbetsområden och etableringsytor
Staden ska i möjligaste mån upplåta erforderlig mark för arbetsområden och etableringsytor.

Upplåtelsen ska vara vederlagsfri.

I det fall upplåtelse medför kostnad eller skada för Staden ska denna ersättas av Region Stockholm. Med skada avses inte ersättning för utebliven vinst under upplåtelsetiden.

Region Stockholm ska sträva efter att minimera utrymmena för etableringar i såväl tid som rum.

För de delar av Projektet som omfattas av järnvägsplan anges tillfälliga ytor för byggandet av tunnelbanan i huvudsak i järnvägsplan. Parterna emellan ska dock nyttjandet dessa ytor, samt övriga ytor som ej är allmän plats i detaljplan, regleras i nyttjanderättsavtal. Region Stockholm äger inte ianspråkta markområde eller utrymme i vidare omfattning, på annat sätt eller för längre tid än vad som framgår av nyttjanderättsavtal. Nyttjanderättsavtalen ska utformas i huvudsak enligt mall i **bilaga 1.**

Utgångspunkten för upplåtelserna ska vara de tillfälliga ytor som anges i järnvägsplan. Parterna är dock medvetna om att de tillfälliga markanspråk som följer av järnvägsplanen kan behöva samordnas med pågående eller planerade stadsbyggnadsprojekt, befintlig trafik/gc-trafik eller annan allmännyttig verksamhet varför ytorna i tid och omfattning kan behöva ändras i förhållande till järnvägsplan och/eller samnyttjas.

Det är båda Parters ansvar att inför ingåendet av nämnda avtal konkretisera om några särskilda restriktioner och hänsynstaganden ska gälla för platsen.

Intentionen är att nyttjanderättsavtalen ska tecknas innan Region Stockholm skickar ut förfrågningsunderlag inför upphandling. För det fall detta av tidsmässiga skäl inte är möjligt ska nyttjanderättsavtal tecknas senast innan Region Stockholms tilldelningsbeslut. Region Stockholm är medvetna om att Staden i sådana fall levererar platsspecifika förutsättningar efter att förfrågningsunderlag skickats ut och att de slutliga ytorna kan avvika från vad Region Stockholm angett i förfrågningsunderlagen. Region Stockholm bör i förfrågningsunderlagen formulera

erforderliga villkor till undvikande av att eventuella justeringar föranleder kostnadsökningar. Arbetet med nyttjanderättsavtal ska i övrigt i huvudsak följa processbeskrivningen i **bilaga 2**.

Vid upplåtelse av allmän platsmark erfordras regelmässigt polistillstånd. För det fall polistillstånd inte skulle erfordras med anledning av att ytan omfattas av järnvägsplan ska Parterna istället träffa nyttjanderättsavtal.

Om inget annat avtalas mellan Parterna ska de tillfälliga markanspråken anpassas så att kraven på framkomlighet och tillgänglighet som anges i Stockholms stads tekniska handbok http://foretag.stockholm.se/tekniskhandbok, nedan kallad teknisk handbok, uppnås.

Region Stockholm ska stå för drift och underhåll inom ianspråktagna ytor. Där ytornas utbredning innebär att Stadens drift och underhåll av omkringliggande ytor försvåras eller fördyras ska Region Stockholm utföra och bekosta detta. Detta syftar i första hand på situationen när ytorna inte kan underhållas med entreprenörens ordinarie maskiner. Detta ska regleras i de nyttjanderättsavtal som upprättas.

Region Stockholm förbinder sig att, i det fall byggetableringsområden skulle behöva ändras i omfattning, i god tid före byggstart samråda med Staden om vilka ytor som behövs för byggetablering i samband med genomförandet av Projektet och under hur lång tid dessa behövs. Ändringar får inte vidtas om inte detta godkänts av Parterna genom tillägg till nyttjanderättsavtal.

Befintliga nyttjanderätter
Staden ska på begäran av Region Stockholm tillhandahålla Region Stockholm information om vilka nyttjanderättshavare och kontraktsförutsättningar som föreligger.

Staden ska tillsammans med Region Stockholm ta fram rutiner i syfte att förhindra att nya upplåtelser, som kan komma att påverka tunnelbanans utbyggnad, sker inom de ytor som avses användas för tunnelbanans utbyggnad enligt järnvägsplan.

Om tillfällig yta redan är upplåten med nyttjanderätt till annan ska Staden om möjligt genomföra uppsägningar av nyttjanderättshavare eller, om uppsägning inte är aktuell, inleda förhandlingar om frivilliga överenskommelser med berörda nyttjanderättshavare. Region Stockholm ansvarar därefter för att aktivt driva förhandlingarna om ersättning, avflyttning, återställande m.m. med berörda nyttjanderättshavare i samband med uppsägning eller, om sådan av någon anledning inte görs, frivillig överenskommelse, biträdd av Staden. Parterna är medvetna om att Region Stockholm inte kan förhandla om Stadens nyttjanderätter och markupplåtelser med bindande verkan, varför Staden åtar sig att vara Region Stockholm aktivt behjälplig och löpande hantera den interna förankring och beslutsprocess som krävs inom Staden.

Region Stockholm ska vid behov upprätta förslag till överenskommelse om avflyttning, ersättning m.m. med nyttjanderättshavaren och/eller fastighetsägaren med utgångspunkt i gällande avtal mellan nyttjanderättshavaren och Staden. Sådan överenskommelse ska träffas skriftligen mellan Staden och berörd part samt godkännas av Region Stockholm vad avser eventuell ersättning.

Om nyttjanderättshavare efter uppsägning inleder domstolsprocess mot Staden med anledning av uppsägningen ansvarar Region Stockholm för samtliga Stadens rättegångskostnader i processen.

Region Stockholm svarar därutöver för den ersättning Staden kan tvingas utge till nyttjanderättshavare och/eller fastighetsägare med anledning av uppsägning, frivillig uppgörelse eller enligt domstols dom.

Staden ska hålla Region Stockholm informerade om förevarande tvister och ersättning ska godkännas av Region Stockholm innan överenskommelse om förlikning ingås.

Olovligt ianspråktagen mark
För det fall mark som Region Stockholm ska nyttja är olovligt ianspråktagen av annan än nyttjanderättshavare ska Staden om möjligt, och om Region Stockholm saknar rättsliga möjligheter därtill, ansöka om handräckning. Region Stockholm ska i sådant fall stå för Stadens uppkomna kostnader härför såsom processkostnader, städning/rivning och andra kostnader i samband med verkställighet och för nedlagd tid av Stadens egen personal. Region Stockholm är medveten om att ansvarig förvaltning i Staden beror på om det är parkmark (stadsdel), annan offentlig plats (trafikkontoret) eller icke planlagd mark (exploateringskontoret).

Mark för tillfällig vistelse
Staden ska i möjligaste mån upplåta markområden till Region Stockholm för etablering av paviljonger för tillfällig vistelse för dem som störs av tunnelbanebygget. Region Stockholm ska i god tid informera Staden om behovet av paviljonger samt samråda med Staden om lämpliga platser för dessa. Markområdena bör ligga i närheten av de områden där dem som erbjuds nyttja paviljongerna normalt bor. Upplåtelsen ska vara vederlagsfri. I det fall upplåtelse medför kostnad eller skada för Staden ska denna ersättas av Region Stockholm. Med skada avses inte utebliven vinst under upplåtelsetiden. Region Stockholm ska lämna tillbaka samt återställa områdena så snart behovet av paviljonger inte längre finns. Nyttjanderättsavtal alternativt polistillstånd för upplåtelse av allmän platsmark ska tecknas/sökas för dessa markområden innan marken tillträds.

Markundersökningar
Staden medger att Region Stockholm får nyttja Stadens mark- och vattenområde för att utföra markundersökningar och installera grundvattenrör samt mätpunkter, utan ersättning. Samråd angående placering ska ske med Staden. Beträffande allmän platsmark ska mätpunkter, grundvattenrör samt sättningsdubbar läggas in i stadens ”Gatuwebb” och för ianspråktagande av övrig mark ska ett godkännande, exempelvis via mail, inhämtas från områdesansvarig på exploateringskontoret. På mark med känd nyttjanderättshavare ska Region Stockholm inhämta godkännande från denna.

Region Stockholm ansvarar för att erforderliga myndighetstillstånd inhämtas.
Parterna ska i så stor utsträckning som möjligt samverka kring mätdata och resultat från undersökningar enligt ovan, på så sätt att data och resultat görs tillgängliga för alla Parter.

Region Stockholm bekostar eventuell flytt av mätpunkter och grundvattenrör och därtill sammanhängande kostnader. Staden ska i den mån det är möjligt tillhandahålla likvärdig plats.

4.2.2 Permanent markanspråk
Det permanenta markanspråket omfattar i huvudsak spårtunnlar med tillhörande anläggningar såsom ventilations- och tryckutjämningsschakt, räddnings-, arbets- och servicetunnlar m.m., samt skyddszoner. Områdena preciseras i järnvägsplan och/eller detaljplan. Slutlig avgränsning av servitutsområdena och skyddszoner utformas gemensamt i överenskommelse/er fastighetsreglering (servitut). Utgångspunkten för överenskommelserna är att servitutet i huvudsak ska ha den utbredningen som framgår av järnvägsplanens plankartor. Parterna är dock medvetna om att det vid vissa beröringspunkter mellan tunnelbanan och befintlig/planerad bebyggelse/allmänna anläggningar och på andra platser, t.ex. där tunnelbanans skyddszon konkurrerar med annan underjordisk infrastruktur eller kommunalt intresse, kan bli aktuellt att ändra markanspråkets omfattning i förhållande till järnvägsplanen. Se vidare under rubriken *Fastighetsbildning*.

Region Stockholm ska vid överenskommelsens tecknande medges tillträde till mark och utrymme enligt järnvägsplan och/eller detaljplan för att påbörja byggnation med tider enligt huvudtidplan.

Markanspråk utanför järnvägsplanen
För tillfartsvägar, skrapgaller, skärmtak och trafikskyltar och dylika anordningar som behövs för tunnelbaneanläggningen men som inte hanteras i järnvägsplanen ska servitut bildas genom lantmäteriförrättning med utgångspunkt i överenskommelse om fastighetsreglering som tecknas mellan parterna.

Förbehåll vid överlåtelse eller upplåtelse av fastighet
Staden ska vid upplåtelse av tomträtt eller överlåtelse av fastighet som berörs av permanent markanspråk göra förbehåll om tunnelbanans utbyggnad samt dess behov av mark och utrymme samt ingångna avtal om vattenrättslig rådighet. Region Stockholm ska vara Staden behjälplig med framtagande av texter till avtal jämte eventuella ritningar och beskrivningar som preciserar markanspråket och byggnation i förhållande till tunnelbanan.

Upplåtelseform
För permanent markanspråk ovan mark i anslutning till den befintliga depåfastigheten Blixtljuset 18, ska Region Stockholm förvärva marken med äganderätt.

Det permanenta markanspråket i övrigt i mark som ägs av Staden ska upplåtas till Region Stockholm med servitutsrätt, i första hand officialservitut och i andra hand avtalsservitut om inte annat avtalas. Servitut för utbyggnaden ska i första hand kopplas till av Region Stockholm ägda fastigheter. Om Region Stockholms befintliga fastigheter inte kan användas som förmånsfastigheter åligger det Parterna att gemensamt och i samförstånd tillse att Region Stockholm erhåller en erforderlig och lämplig förmånsfastighet, till vilka servituten kan kopplas.

Servituten ska huvudsakligen ha följande innebörd.

> *Rätt att inom servitutsutrymmet anlägga, använda, underhålla och förnya anläggningar, byggnader, tunnlar, bergrum, schakt, skyddsanordningar och andra anordningar för tunnelbana. Servitutsutrymmets utbredning, inklusive skyddszon, redovisas på bilagor….*
>
> *Ägaren av belastad fastighet får inte inom servitutsutrymmet, utan medgivande från ägaren av förmånsfastigheten, utföra schaktning, sprängning, pålning, borrning eller andra ingrepp eller arbeten. Avseende åtgärder inom den del av servitutsutrymmet som ej omfattas av anläggningar ovan berg, tunnel, schakt och bergrum ska sådant medgivande lämnas om utredning visar att åtgärden inte riskerar att skada förmånsfastighetens anläggnings bestånd och fulla användbarhet. Ägaren av förmånsfastigheten ska vid sådan utredning tillhandahålla tekniskt underlag utvisande de åtgärder som förmånsfastighetens ägare utfört inom servitutsutrymmet, som t.ex. bultning, injektering och förstärkningsåtgärder, samt annat tekniskt underlag som ägaren har kännedom om och som är relevant för aktuell åtgärds utredning.*
>
> *Restriktionerna ovan inskränker inte ägaren av belastad fastighet rätt att bibehålla, använda, underhålla och i övrigt förvalta befintlig byggnad eller anläggning inom servitutsutrymmet. Underhållsåtgärder måste dock anmälas till förmånsfastighetens ägare innan de utförs.*

För exempelvis tillfartsvägar och förankringsstag till stödkonstruktionen längs depåfastigheten Blixtljuset 18s södra gräns, där servitutsformuleringen ovan inte är ändamålsenlig, ska den anpassas inför överenskommelse om fastighetsreglering.

Ersättningsprincip
Ersättning för upplåten mark och utrymmen för permanenta markanspråk ska fastställas enligt gällande regler. För permanenta markanspråk ovan jord ska ersättningen motsvara ett försiktigt industrimarksvärde. För permanenta markanspråk enbart under jord ska ersättningen motsvara den skada som intrånget motsvarar på den belastade fastigheten, med undantag för vad som sägs i sista stycket. För tillfartsvägar, där ytan kommer att samutnyttjas med annan användning, ska skälig reduktion av ersättningen ske.

Parterna är överens om att försiktigt industrimarksvärde i Högdalen är 1900 kr/kvm samt att det i Hökarängen och vid arbets- och servicetunnelns mynning vid Örbyleden är 1600 kr/kvm. Nivåerna är angivna i prisläge 2020. Vid tillträde senare år ska de räknas upp med 3 % per år fram till året för tillträde. Ersättning ska utgå för utrymmen under mark på fastigheterna Örby 4:1 (22 000 kr), Gubbängen 1:1 (22 000 kr), Farsta 2:1 (22 000 kr) och Tippen 4 (66 000 kr). Beloppen är angivna i prisläge 2020. Vid tillträde senare år ska de räknas om i proportion till förändringen av statistiska centralbyråns konsumentprisindex från oktober 2019 till oktober året före tillträdet. På Stadens övriga fastigheter uppstår ingen skada som ska ersättas från utrymmen under mark enligt järnvägsplanen.

Särskilt för utökningen av depåfastigheten Blixtljuset 18 söderut är dock ersättningen för mark reglerad i tidigare tecknat markanvisningsavtal mellan Staden och AB Storstockholms lokaltrafik. Särskilt för förankringsstagen för stödkonstruktionen i Blixtljuset 18s södra gräns, ska Region Stockholm svara för den påverkan stag/konstruktioner kan få för Staden. Påverkan kan t.ex. bestå i merkostnader i samband med framtida grundläggning och byggnation (markägarens, förvärvares, tomträttshavares) inom området, minskat fastighetsvärde, nedsättning av avgäld och avgäldssänkning. Det är parternas avsikt att servitut ska upplåtas för sådana konstruktioner. Parterna ska så snart som möjligt, dock senast inför upplåtelse av servitut specificera Region Stockholms ersättningsansvar. Parterna ska enas om en bedömd engångsersättning utifrån de merkostnader som konstruktionerna skulle kunna medföra i framtiden.

Fastighetsbildning
Region Stockholm ansöker om fastighetsbildning. Förrättningskostnaderna bekostas av Region Stockholm. För framtagande av underlag för förrättningarna ansvarar Region Stockholm.

En generell ansökan om fastighetsbildning (servitutsupplåtelse) är sedan tidigare av Region Stockholm inlämnad till lantmäterimyndigheten i Stockholms kommun. Denna ska dock preciseras innan den kan läggas till grund för beslut. Sådan precisering avseende Stadens mark sker genom att Parterna tecknar överenskommelser om fastighetsreglering enligt överenskommet arbetssätt mellan Parterna. Sådana överenskommelser ska som huvudprincip lämnas in till lantmäterimyndigheten så snart järnvägsplanen har vunnit laga kraft.

I de fall då slutlig avgränsning av servitutsområdena inklusive skyddszoner inte kan göras i tid, t.ex. i avvaktan på projektering av planerad bebyggelse eller annat fall då parterna behöver ytterligare tid för att enas om avgränsningen, ska en - icke komplett - överenskommelse tecknas och inges. Komplettering med ritningsbilagor ska ske när Parterna enats om slutlig avgränsning dock senast innan en ev. överlåtelse sker. Parterna är överens om att ritningsbilagor inte får inges, och att part inte ensidigt får begära att lantmäteriet avgör ärende, förrän Parterna enats om slutlig avgränsning. Parternas avsikt är att ha kommit överens om och inkommit med kompletteringar innan överlämning av projektet för driftsättning.

Region Stockholm äger inte utan Stadens medgivande ansöka om fastighetsbildningsåtgärd som innebär att mark som innehas av Staden överförs till av Region Stockholm eller SL ägd fastighet.

Tomträtter
Om Stadens fastigheter, upplåtna med tomträtt, helt eller delvis behöver tas i anspråk för permanent behov ska Region Stockholm ensamt svara för inlösenförfarandet gentemot tomträttshavaren. Kostnaden finansieras av Region Stockholm. Vad som i övrigt regleras i detta avtal avseende mark som ägs av Staden gäller även för mark som Staden upplåtit med tomträtt. Detta innebär bl.a. att Parterna – om det enligt Stadens bedömning finns stöd för detta i gällande tomträttsavtal och där intrånget inte bedöms påverka byggnad, annat tillbehör och därmed tomträtten – tecknar överenskommelse om fastighetsreglering för servitut i fastigheten samt vid behov tecknar avtal om provisoriskt nyttjande för tillträde innan fastighetsbildningsbeslut vunnit laga kraft. Regionens är ansvarig för eventuella anspråk som tomträttshavaren med anledning av Stadens medverkan till fastighetsbildning och provisoriskt nyttjande riktar mot Staden. Se vidare denna punkts sista stycke nedan.

Staden ska så långt möjligt verka för att fastighetsbildning kan ske i de tomträtter där Staden, eller annan juridisk person som Staden har ett väsentligt inflytande över, är tomträttshavare.

I de fall åtkomst erfordras i byggnad inom kommunägd fastighet upplåten med tomträtt ska servitut upplåtas i tomträtten, i första hand med stöd av lag om byggande av järnväg alternativt expropriationslagen. Sådant servitut upplåts genom förfarande i domstol. Region Stockholm har huvudansvaret för förhandlingar med respektive tomträttshavare, framtagande av förslag till erforderliga avtal samt ansvar för att initiera och bedriva erforderliga domstolsprocesser. Det åligger dock Staden att teckna erforderliga tilläggsavtal till tomträttsavtal med respektive tomträttshavare. Överenskommelser om servitutsupplåtelser som Region Stockholm tecknar med tomträttshavare ska underställas Staden för godkännande.

Region Stockholm ska, om inte ersättning ska erläggas för mark eller utrymme, ersätta Staden för eventuella ersättningsanspråk såsom jämkning eller anspråk i annan form som tomträttshavaren kan komma rikta mot Staden med anledning av Projektet. Ansvaret omfattar inte utebliven intäkt för mark eller utrymme som staden upplåtit till Region Stockholm. Om tomträttshavaren ställer anspråk mot Staden ska Staden omgående transportera anspråken vidare till Region Stockholm. Region Stockholm ska hålla Staden informerad om detta.

4.2.3 Infiltrationsanläggningar, grundvattenrör m.m.

Staden ska om möjligt bistå Region Stockholm med erforderlig mark för infiltrationsanläggningar, grundvattenrör och anläggningar för bortledande av grundvatten. Parterna ska samråda angående anläggningarnas placering och utformning. Om Staden så begär ska infiltrationsanläggningar om möjligt placeras under mark. Region Stockholm ska äga och driva anläggningarna. Upplåtelsen av marken ska ske utan ersättning.

När definitivt läge bestämts för infiltrationsanläggarna och anläggningar för bortledande av grundvatten ska ett nyttjanderättsavtal (temporär anläggning) eller överenskommelse om fastighetsreglering för servitut (permanent anläggning på kvartersmark) för varje anläggning upprättas mellan Region Stockholm och Staden.

Region Stockholm ansvarar för planering, projektering, skaffar vederbörliga myndighetstillstånd, såsom schaktlov och polistillstånd samt upprättande av trafikanordningsplan samt bygger infiltrationsanläggningarna och anlägger grundvattenrören.

Region Stockholm ansvarar för att kontakta berörda ledningsägare och skriva erforderliga avtal som behövs för teknisk försörjning till anläggningarna.

Parterna ska i så stor utsträckning som möjligt samverka kring mätdata och resultat från undersökningar enligt ovan, på så sätt att data och resultat görs tillgängliga för alla Parter.

Om Staden bedriver vattenverksamhet som påverkar samma grundvattenmagasin som den planerade tunnelbanan ska Parterna samverka avseende infiltrationen i området.

Utsatta mätpunkter ska sammanställas i digitala kartor vilka löpande inrapporteras till Staden. Rapporteringen av mätpunkter på allmän platsmark sker via ”Gatuarbeten Webb”.

Mätpunkter på kvartersmark och icke detaljplanelagd mark ska godkännas av områdesansvarig på exploateringskontoret.

Region Stockholm bekostar eventuell flytt av grundvattenrör, mätpunkter samt infiltrationsanläggningar och därtill sammanhängande kostnader. Staden ska i den mån det är möjligt tillhandahålla likvärdig plats.

Vid flytt ska gällande avtal upphöra att gälla och likvärdiga tecknas för nya överenskomna placeringar med i huvudsak samma villkor som de ursprungliga avtalen.

4.2.4 Masshantering

Region Stockholm har ansvaret för masshanteringen till följd av Projektet om inte annat avtalas med Staden, dock ska Staden om möjligt vara behjälpliga med att finna lämpliga platser för tillfällig lagring av massorna. Parterna ska gemensamt verka för att massorna i första hand kommer till användning i närområdet kring arbetstunnlarna.

Region Stockholm ansvarar för och bekostar erforderlig sanering av förorenade massor vid byggandet av Projektet.

4.2.5 Träd och vegetation

Arbeten i närheten av träd och vegetation ska ske med tillämpning av Staden hanteringsordning redovisad i **bilaga 3**, om skydd, återställande och viten för befintlig vegetation i samband med utbyggnad av ny tunnelbana, samt Växtbäddar i Stockholms stad – en handbok 2017. Region Stockholm åtar sig att följa häri angivna krav.

4.2.6 Återställande

Det åligger Region Stockholm att återställa alla tillfälligt nyttjade ytor, områden och anläggningar. Åtagandet inkluderar planering, projektering samt utförande. Återställande ska ske till den standard som gäller vid avtalets tecknande och med de funktioner som förelåg innan arbetena på platsen påbörjades om inte berörda Parter kommer överens om något annat. All projektering ska ske enligt teknisk handbok, i samråd med Staden och enligt Stadens standard. De handlingar som ska ligga till grund för utförandet av respektive anläggning ska godkännas av Staden. Gemensam syn av berörda ytor ska göras dels innan arbetena påbörjas, dels vid återlämnande. Synen vid återlämnandet ska göras tidsmässigt i samband med slutbesiktningen av entreprenaden. Region Stockholms åtaganden beträffande återställande ska anses vara fullgjorda då Staden efter syn vid återlämnandet skriftligen godkänner och övertar respektive anläggning.

Om Staden begär ett annat återställande och kostnaden då överstiger värdet av återställande till ursprungligt skick eller om Stadens standard innebär samma resultat ska Staden bekosta det överstigande värdet. I det fall Parterna överenskommer om ett annat återställande än till den standard som förelåg innan arbetena började på platsen ska detta regleras i det avtal om förtydligande av nyttjanderätten som tecknas för den aktuella platsen, alternativt regleras i ett separat avtal om återställande.

Belysning
Projektering av belysning ska utföras av Region Stockholm enligt teknisk handbok.

Dock har det skett en förändring gällande kap 41. *Dokumentation*. Nedan följer det som nu ska gälla avseende dokumentation:

> ”41.1 Ljuskällan och komponentregister har ersatts med DpPower. som är stadens nya dokumenterings och projekteringssystem.
> DpPower har även det ett behörighetssystem som man måste ha tillgång till och kunskap om.
>
> 41.2 Märkning (nya montagenummer genereras via DpPower)”

Trafiksignaler
Projektering av trafiksignaler utförs av Stadens trafikkontor men bekostas Region Stockholm.

Arbetstunnlar
Alla arbetstunnlar, även de som endast används under byggtiden, tas i anspråk av Region Stockholm permanent. För de arbetstunnlar som ej ska användas i driftskedet gäller – om Parterna i det enskilda fallet inte kommer överens om annat – att tunnelmynning och mark utanför tunnelmynning tas i anspråk med tillfälligt markanspråk och återställs efter byggskedet.

Kvarlämnande av konstruktioner i Stadens mark
Utgångspunkten vid temporärt nyttjande av Stadens mark är att byggnader, byggnadsrester, anläggningar, konstruktionsdelar, ledningar och andra föremål ska avlägsnas vid avflyttning.

Parterna kan i vissa fall komma överens om att Region Stockholm äger kvarlämna konstruktionsdelar i Stadens mark. Omfattningen och villkoren härför ska i sådana fall regleras i nyttjanderättsavtal alternativt i ett separat avtal om återställande. Har så inte skett ska samtliga konstruktionsdelar tas bort.

I villkoren beträffande kvarlämnandet ska närmare anges i vilken omfattning delar får kvarlämnas och i vilken mån Region Stockholm ska vidta åtgärder med anledning av kvarlämnandet, allt i syfte att Stadens framtida användning av marken inte ska begränsas eller fördyras. Om kvarlämnandet riskerar att medföra att Stadens framtida användning av marken fördyras eller att marken minskar i värde ska villkoren innehålla ett åtagande om att Region Stockholm ska ersätta denna värdeminskning eller fördyring.

Med undantag från vad som gäller enligt ovanstående får Region Stockholm kvarlämna avspända stag och bergbultar i mark på de platser och i den omfattning som framgår av **bilaga 4**. Stagen ska dock alltid tas bort ned till 2 meter under markytan.

Samtliga konstruktioner som kvarlämnas ska alltid mätas in och dokumenteras på relationshandling som tillhandahålles Staden.

4.3 Övriga förutsättningar för genomförandet

4.3.1 Samordning mellan Parterna

Samordning krävs mellan Parterna i gränssnitt mellan tunnelbaneanläggningen och befintlig, pågående eller planerad bebyggelse och anläggningar. Parterna ska arbeta för att precisera förutsättningar och restriktioner för tunnelbane- respektive bostadsutbyggnad för att på bästa sätt underlätta utbyggnaden för respektive Part.

4.3.2 Samordning med andra intressenter

Projektet genomförs i storstadsmiljö och i områden där exploatering pågår eller planeras och påverkar därmed många. Parterna ska mot den bakgrunden verka för en god samordning med sådana berörda intressen.

4.3.3 Ersättningstrafik

Det är av största vikt att samordning mellan Parterna sker kring planerad ersättningstrafik. Informationen till resenärerna om ersättningstrafik etc. ska vara mycket god.

4.3.4 Ledningar och andra kommunala anläggningar

Arbeten som berör eller på något sätt påverkar kommunala ledningar och andra kommunala anläggningar ska ske i nära samverkan med Staden och med följande av Staden ordinarie rutiner. Staden ska verka för att Stadens avtal med ledningsägare kan nyttjas av Region Stockholm vid genomförandet av Projektet.

Region Stockholm ska träffa avtal med ledningsägarna och kostnaderna som är förenliga med detta ska Region Stockholm stå för. Region Stockholm ska tillse att lokaliseringen av ledningar som flyttas alternativt nyförläggs godkänns av Staden. För det fall Staden har anläggningsprojekt i anslutning till ledningsflytt som Region Stockholm ska utföra inom Projektet, ska Region Stockholm i samarbete med Staden samordna sådan ledningsflytt med Stadens anläggningsprojekt.

Åtgärder som behöver utföras i Stadens anläggningar ska bekostas av Region Stockholm.

Projektering, granskning och dokumentation
I det fall Region Stockholm, inom ramen för tunnelbanans utbyggnad, utför anläggning som efter ett färdigställande ska ägas av Staden gäller följande:

1. Anläggningar ska projekteras enligt Stadens Tekniska Handbok om inte annat överenskommes.
2. Part ansvarar för riktigheten av egna framtagna handlingar.
3. Staden ska granska och godkänna handlingar för respektive förfrågningsunderlag i de delar som avser Stadens anläggningar innan upphandling genomförs. Stadens granskningstid ska i dessa fall vara tre arbetsveckor.
4. Fråga på, ändring eller liknande av Staden tidigare godkänd bygghandling som uppkommer under genomförandet ska besvaras av Staden inom 5 arbetsdagar.
5. I det fall Staden tillhandahåller Region Stockholm egna bygghandlingar svarar Staden själv för riktigheten av dessa. Region Stockholm ska däremot påpeka uppenbar felaktighet i handlingarna för åtgärdande.
6. Region Stockholm ska tillhandahålla Staden relationshandlingar avseende de eventuella anläggningar som Region Stockholm utför åt Staden. I förekommande fall ska Region Stockholm också tillhandahålla relevanta förvaltningsdata.

Övertagande
Om Region Stockholm utför anläggningar åt Staden så övertar Staden dessa anläggningar i samband med särskild övertagandebesiktning, det vill säga besiktning av utförandet. I samband med övertagandebesiktningen ska anmärkningar från slutbesiktning av entreprenaden vara åtgärdade. Staden bereds därutöver möjlighet att närvara vid slutbesiktning av anläggningar som ska övertas av Staden. Godkännande av slutbesiktning kräver däremot inte Stadens närvaro.

I samband med övertagandebesiktning ska relationshandlingar samt eventuella driftinstruktioner överlämnas. Överlämnandet av handlingar ska också inkludera eventuella avtal och överenskommelser som omfattar Stadens anläggningar.

Vardera Parten ska ge den andre Parten möjlighet att utföra sådana tillsyns- och underhållsarbeten som respektive Part ansvarar för. Underhållsarbete ska utföras så att det inte stör de andre Partens verksamhet. Vid framtida förnyelse av egna anläggningar ansvarar respektive Part för att minimera störningar på den andre partens anläggningar.

4.3.5 Boende och verksamheter

Region Stockholm ska genomföra utbyggnaden av tunnelbanan på ett sådant sätt att störningarna på omgivningen begränsas.

4.3.5.1 Tillfällig vistelse

Region Stockholm ska erbjuda möjlighet till tillfällig vistelse till närboende, som under en viss tid under byggskedet förväntas att bli särskilt utsatta för störningar.

Staden ska i möjligaste mån upplåta markområden till Region Stockholm för etablering av tillfälliga paviljonger, se ovan under rubriken Tillfälligt markanspråk.

Staden ska verka för att lägenheter och lokaler som ägs av Staden, eller av bolag majoritetsägda av Staden, kan nyttjas av Region Stockholm för tillfällig vistelse.

4.3.5.2 Skadeståndsersättningar

Region Stockholm ska vidta erforderliga skyddsåtgärder för att minimera omgivningsskador som följd av utbyggnaden av tunnelbanan.

Region Stockholm svarar för samtliga ersättningskostnader för skador som är direkt relaterade till utbygganden av tunnelbanan gentemot tredje man.

Reglerna för skadeståndsersättning återfinns huvudsakligen i miljöbalken.

Tredje man inkluderar även sådan part som Staden genom avtal kan tvingas utge ersättning till Region Stockholms ansvar för sådana avtalsförpliktelser förutsätter dock att avtalsvillkoren är i enlighet med allmänna rättsprinciper.

Region Stockholms ansvar enligt ovan omfattar även åtgärder som vidtas eller underlåts av dess anställda samt av Region Stockholm anlitade entreprenörer, leverantörer och övriga personer.

4.3.6 Granskning och dokumentation

Respektive Part ansvarar för att genomföra överenskomna granskningar. Parterna ska komma överens om tidplan för granskningar. Det är av stor vikt att vid granskningar hålla överenskomna tider, sammanställa synpunkter på ett strukturerat sätt och inte lämna motsägelsefulla synpunkter, t.ex. från olika avdelningar i den egna organisationen.

Parterna ansvarar för att kvaliteten på egna upprättade handlingar är god. Alla handlingar, där så är relevant, ska vara märkta med referens- och höjdsystem.

4.3.7 Kommunikation

Det åligger Parterna att förankra och följa den gemensamma kommunikationsplattform som har tagits fram av parterna i Huvudavtalet.

För Projektet ska Region Stockholm upprätta en kommunikationsplan, som förankras med Staden.

4.3.8 Byggtrafik

Region Stockholm förbinder sig att följa Stadens anvisningar för byggtrafik. De gatusträckningar som Region Stockholm har för avsikt att använda för byggtransporter framgår i huvudsak av bifogad sammanställning, **bilaga 5**. Detaljerade anvisningar redovisas i samband med slutliga ställningstaganden för respektive trafikanordningsplan. Region Stockholm ska bekosta befogade trafiksäkerhetshöjande åtgärder utefter de gator där byggtrafiken ska gå med utgångspunkt från kostnadseffektivitet. Staden utför de trafiksäkerhetshöjande åtgärderna efter samråd med Region Stockholm.

Det åligger Parterna att i samråd planera och minimera nödvändig omgivningspåverkan till följd av byggtrafik.

4.3.9 Gång-, cykel-, bil- och busstrafik

Schaktarbeten vid stationer och tunnelmynningar kommer att påverka trafiken på Stockholms allmänna gator i större och mindre omfattning. Det åligger Region Stockholm att i samråd med Staden planera och minimera nödvändig trafikpåverkan.

Gator och då specifikt huvudgator behöver som regel alltid, i någon omfattning, hållas öppna för trafik under utbyggnadstiden. Dock kan kortare avstängningstider erfordras i samband med något specifikt arbete. Framkomligheten för befintlig kollektivtrafik ska så långt som möjligt säkerställas för att undvika omvägar eller förseningar. Det åligger också Region Stockholm att visa och säkra hur åtkomst till fastigheter, garage, verksamheter och handel ska ske. Ovan nämnda ska alltid redovisas i de TA-planer som projektet lämnar in till Staden för godkännande.

Provisorier för verksamheter, trafik, gång- och cykeltrafik, anläggningar, ledningar mm ska alltid föregås av en beredande ordning mellan Parterna som ska säkerställa nytta av provisoriet, omfattning, tid, genomförandet inklusive eventuella etappindelningar och återställning. Provisorier ska, om inte annat överenskommes, utföras till en nivå motsvarande Stadens Tekniska handbok eller standard för liknande anläggningar inklusive uppfyllande av myndighetskrav. Parterna är dock medvetna om att trafikprovisorier i normalfallet utförs till en standard och med en beräknad livslängd som understiger motsvarande för permanenta konstruktioner och anläggningar.

Barnperspektivet ska särskilt beaktas under utbyggnadstiden och på de platser där barns skolvägar påverkas av utbyggnaden ska barnen på ett säkert sätt, kunna ta sig till och från skola mm.

Tillgänglighet till kollektivtrafiken ska säkerställas under hela utbyggnadstiden. Behov av ersättningstrafik planeras normalt av Region Stockholm som projektägare och Region Stockholm, genom dess trafikförvaltning, som kollektivtrafikansvarig. Region Stockholm ska samråda med och hålla Staden väl informerad om planering och slutgiltiga ställningstagande avseende behov av ersättningstrafik. Kostnader för ersättningstrafik som föranleds av tunnelbanans utbyggnad ersätts av Region Stockholm. Staden ansvarar på Region Stockholms bekostnad för erforderlig ombyggnad och anpassning av gator för ökad busstrafik i befogad utsträckning.

5 VILLKOR

5.1.1 Avtalets giltighet

Detta avtal träder i kraft först när följande krav är uppfyllda:

att — Trafiknämnden i Region Stockholm senast den 2020-12-31 godkänner detta avtal genom beslut som vinner laga kraft,

att Kommunfullmäktige i Stockholms stad senast den 2020-12-31 godkänner detta avtal genom beslut som vinner laga kraft,

Parterna är medvetna om att genomförandet av tunnelbaneutbyggnaden förutsätter nödvändiga myndighetsbeslut såsom detaljplaner, järnvägsplan, miljötillstånd och godkännande av Transportstyrelsen. Myndighetsbesluten ska föregås av samråd med dem som berörs av åtgärderna. Parterna är även medvetna om att sakägare har rätt att anföra besvär mot beslut enligt för respektive process gällande lagstiftning. Vad som anges ovan gäller även Stadens bostadsbyggande.

5.1.2 Ändringar i och tillägg till Avtalet samt Bestämmelses ogiltighet

Ändringar i och tillägg till Avtalet ska för att vara gällande ske i form av skriftliga tilläggsavtal.

För det fall bestämmelser i Avtalet helt eller delvis är ogiltiga ska inte Avtalet i sin helhet anses ogiltigt utan resterande delar av Avtalet ska fortsätta gälla. I den mån ogiltigheten väsentligen påverkar Parternas utbyte av eller prestation enligt Avtalet så ska i stället en skälig anpassning av Avtalet ske.

* * * * *

Detta avtal har upprättats i två (2) likalydande exemplar av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm den

För Stockholms kommun	För Stockholms kommun
genom dess exploateringsnämnd	genom dess trafiknämnd
.....	.....
( )	( )
.....	.....
( )	( )

För Region Stockholm
genom dess trafiknämnd

För AB Storstockholms Lokaltrafik

.....
( )

.....
( )

BILAGOR

1. Mall nyttjanderättsavtal
2. Processbeskrivning nyttjanderättsavtal.
3. Hanteringsordning träd och vegetation
4. Spontstag som tillåts kvarlämnas i stadens mark.
5. Transportvägar byggtrafik
6. Tidplan